

ADVIES
VAN 19 DECEMBER 2012
OVER WIJZIGINGEN AAN HET BESLUIT TYPEVOORSCHRIFTEN
EN HET BESLUIT CONCORDANTIES

INHOUD

I. SITUERING	2
II. BIJLAGE TYPEVOORSCHRIFTEN	3
II.1. ONGEPASTE VOORAFNAME OP DEBAT OVER RUIMTELIJKE INSTRUMENTEN	3
II.2. GEBREK AAN ONDERBOUWING VAN DE VOORLIGGENDE WIJZIGINGEN	3
II.3. TECHNISCHE OPKUIS IS NIET CONSEQUENT GEBEURD	4
II.4. VOORGESTELDE WIJZIGINGEN GAAN VEEL VERDER DAN EEN TECHNISCHE AANPASSING	5
III. BESLUIT VAN DE VLAAMSE REGERING OVER CONCORDANTIES	8
IV. CONCLUSIE	9

I. SITUERING

1. SARO ontving op 17 oktober 2012 een adviesvraag van minister Philippe Muyters over een voorstel tot wijziging van de bijlage bij het besluit van 11 april 2008.¹ In deze niet-verordenende bijlage zijn een aantal typevoorschriften opgenomen; te gebruiken als stedenbouwkundige voorschriften bij de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. Voor een bepaalde bestemming worden zowel standaard typevoorschriften als gebiedsspecifieke typebepalingen geformuleerd.^{2 3}

Het tweede ontwerp van besluit handelt over de concordanties ter uitvoering van artikel 4.4.9 van de Vlaamse Codex Ruimtelijk Ordening (VCRO). Artikel 4.4.9 van de VCRO voorziet in de mogelijkheid om af te wijken van bestemmingsvoorschriften van plannen van aanleg indien het aangevraagde kan worden vergund op basis van de voor de vergelijkbare (sub)categorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaardtypebepalingen in de bijlage bij het besluit over de typevoorschriften (de zogenaamde 'clichering'). Omdat de aanpassing van de typevoorschriften ook deze clichering beïnvloedt, wordt het dossier over de clichering samen met het dossier over de typevoorschriften voorgelegd.

2. De voorgestelde wijzigingen werden nog niet voorgelegd aan de Vlaamse Regering. SARO vindt het positief dat de minister er voor opteert om met voorliggende adviesvraag aan de SARO pro-actief het maatschappelijk draagvlak voor deze wijzigingen af te toetsen.

De raad gaat in een eerste deel van dit advies in op de voorgestelde wijzigingen aan de bijlage inzake de typevoorschriften. Daarna gaat de raad in op het concordantiebesluit (hoofdstuk III). En tenslotte formuleert de raad zijn besluit (hoofdstuk IV).

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen.

² <http://www2.vlaanderen.be/ruimtelijk/wetgeving/uitvoeringsbesluiten/typevoorschriften/index.html>

³ Het verslag van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 kan gehanteerd worden als een handleiding voor het gebruik van deze typevoorschriften.

II. BIJLAGE TYPEVOORSCHRIFTEN

II.1. ONGEPASTE VOORAFNAME OP DEBAT OVER RUIMTELIJKE INSTRUMENTEN

3. De raad stelt vast dat momenteel talrijke wijzigingen aan het ruimtelijk beleid worden voorbereid. In het kader van de opmaak van een nieuw ruimtelijk beleidsplan wordt gewerkt aan een herziening van het ondersteunend instrumentarium. Zo wordt onder meer voorzien in een wijziging van het systeem van ruimtelijke structuurplannen op de drie niveaus en wordt de mogelijkheid onderzocht om in het kader van een gebiedsgericht en geïntegreerd planningsproces tot een bijsturing te komen van de planologische delegatieregeling.^{4 5} Aandachtspunten bij de herziening van het instrumentarium zijn onder meer vereenvoudiging, rechtszekerheid, flexibiliteit en ruimtelijke kwaliteit.

De raad benadrukt dat met voorliggende wijzigingen wordt vooruitgelopen op dit debat over het toekomstig instrumentarium voor het ruimtelijk beleid. Bovendien merkt de raad op dat de beleidsbrief ruimtelijke ordening 2012-2013 geen melding maakt van dit initiatief. De raad vraagt dat eerst duidelijkheid wordt gecreëerd over het toekomstig ruimtelijk instrumentarium. Daarna kan - binnen deze nieuwe context - een wijziging van de typevoorschriften verder uitgewerkt worden.

II.2. GEBREK AAN ONDERBOUWING VAN DE VOORLIGGENDE WIJZIGINGEN

4. Volgens de toelichtende nota zijn de voorgestelde wijzigingen aan de typevoorschriften gebaseerd op een evaluatie van de huidige typevoorschriften.^{6 7} De raad betreurt dat het desbetreffende evaluatierapport niet is bijgevoegd. Er is aldus onvoldoende zicht op de visie en de uitgangspunten die werden gehanteerd bij de betreffende wijziging. Er is bijvoorbeeld geen zicht op hoe de rechtspraak van de Raad van State is doorvertaald naar de voorliggende wijzigingen. Bovendien is niet duidelijk in welke mate bepaalde studies, afwegingskaders⁸, omzendbrieven, nota's werden meegenomen bij de opmaak van voorliggende aanpassing.

Op vraag van SARO werden de voorgestelde wijzigingen toegelicht door de administratie. Hierbij werd verduidelijkt dat de wijzigingen gericht zijn op enkele 'technische' aanpassingen van de bestaande typevoorschriften. Zo worden onder meer de verwijzingen naar sectorale wetgeving geschrapt in de typevoorschriften zodat de voorschriften zich beperken tot het domein van de ruimtelijke ordening. Het betreft tevens het 'zuiveren' van de typevoorschriften door bijvoorbeeld het schrappen van verwijzingen naar bestaande wetgeving (bv. VCRO).

De raad verwelkomt de idee om de bestaande typevoorschriften technisch aan te passen. Er is

⁴ In het kader van de principiële goedkeuring van het groenboek BRV werd in de nota aan de Vlaamse Regering terecht gewezen op de nood aan een ondersteunend instrumentarium. Voor meer info, zie www.beleidsplanruimte.be.

⁵ Het Regeerakkoord en de beleidsnota RO 2009-2014 kaderen het BRV proces in de ambitie van een meer strategisch, dynamisch en realisatiegericht ruimtelijk beleid. Die ambitie veronderstelt een modernisering van de beleidsplanning maar ook van het ruimere instrumentarium van het ruimtelijk beleid.

⁶ Deze evaluatie van de typevoorschriften gebeurde – volgens de toelichtingnota bij de voorgestelde wijzigingen - op basis van de adviezen van de Raad van State over de gewestelijke RUP's, de rechtspraak van de Raad van State, nieuwe typebepalingen die gebruikt werden in gewestelijke RUP's in de loop van de periode 29/02/2008 tot nu en de typebepalingen die tussen het besluit van 2008 en nu aangepast werden bij concrete RUP's waardoor er in feite nieuwe typebepalingen werden gecreëerd.

⁷ Ook werd overlegd met verschillende instanties: Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten, de Vereniging van Vlaamse Provincies, het agentschap inspectie RWO, de afdeling stedenbouwkundige vergunningen, het agentschap ruimte en erfgoed en de Vlaamse Bouwmeester. Vervolgens is de tekst aangepast door de afdeling Ruimtelijk Beleid in een werkgroep samengesteld uit vertegenwoordigers van ARB, onroerend erfgoed, het agentschap Ruimte en Erfgoed en de Afdeling Juridische Dienstverlening.

⁸ Zo maakte de administratie landbouw in 2010 bijvoorbeeld een intern afwegingskader op voor de beoordeling van vergunningsaanvragen in agrarische gebieden (bv. inplanting para-agrarische bedrijven, aanvraag tot ontbossing, ...).

immers nood aan het 'zuiveren' van de typevoorschriften; onder meer in functie van diverse uitspraken van de Raad van State. Deze technische opkuis kan echter pas gebeuren indien er meer duidelijkheid is over het gewenste instrumentarium (cf. par. 3). Bovendien moet de aanpassing duidelijk onderbouwd worden en moet duidelijk gecommuniceerd worden over de onderliggende visie. Noch de nota aan de Vlaamse Regering, noch de handleiding verschaft momenteel voldoende informatie over de aanpak, visie en gehanteerde werkwijze.

II.3. TECHNISCHE OPKUIS IS NIET CONSEQUENT GEBEURD

5. Doorheen de aangepaste typevoorschriften worden een aantal technische wijzigingen niet consequent doorgevoerd. Zonder volledigheid na te streven gaat de raad hierna in op een viertal voorbeelden.
6. In bepaalde gebiedsspecifieke typebepalingen wordt de verwijzing naar de basisrechten inzake zonevreemde constructies geschrapt. Dit gebeurt bijvoorbeeld in het typevoorschrift voor agrarisch gebied. In de kolom 'handleiding' bij dit typevoorschrift wordt gesteld: *'... aangezien bestaande gebouwen niet in de bouwvrije zones zullen worden opgenomen, zijn regelingen voor de verbouwing en uitbreiding van bestaande constructies irrelevant. Voor zover er toch nog een stal of dergelijke zou staan in het bouwvrij agrarisch gebied zijn de bepalingen over zonevreemde constructies uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van toepassing. Het is bijgevolg niet nodig om bepalingen op te nemen voor het geval een bestaande constructie zou ontglipt zijn aan de aandacht bij de opmaak van het RUP'*.

In andere typevoorschriften wordt dan weer wel geroepen om de bepalingen inzake zonevreemde constructies te behouden. In het typevoorschrift voor 'parkgebied' staat vermeld: *'Een beperkte uitbreiding van een bestaand hoofdzakelijk vergunde constructie kan toegelaten worden voor zover de bouwkundige erfgoedwaarde gevrijwaard blijft, hersteld of versterkt wordt. De schaal van dergelijke uitbreidingen moet aansluiten bij de schaal van de reeds aanwezige bebouwing op de site'*. Ook in de standaardtypebepaling voor 'gemengd open ruimtegebied met cultuurhistorische waarden' is een bepaling opgenomen inzake zonevreemde constructies.

De raad wijst er op dat dit tot verwarring leidt. De raad vraagt om duidelijk toe te lichten wat de verhouding is met de decretale regeling inzake basisrechten voor zonevreemde woningen. Artikel 4.4.10. van de VCRO stelt: *'§2. De basisrechten van deze afdeling zijn van toepassing in gebieden, geordend door een ruimtelijk uitvoeringsplan of een plan van aanleg. Een ruimtelijk uitvoeringsplan kan de basisrechten van deze afdeling aanvullen en uitbreiden. Dergelijk plan kan evenwel ook strengere voorwaarden bepalen op het vlak van de maximaal toegelaten volumes bij herbouw.'*

In het kader van een technische opkuis van de typevoorschriften moet in de nota van de Vlaamse Regering duidelijk vermeld worden dat de decretale basisregeling voor zonevreemde woningen niet aangetast wordt met voorliggend besluit. Dit moet vervolgens consequent doorgevoerd worden bij de opkuis van alle typevoorschriften. In de principieel bouwvrije bestemmingen, moet minstens in de toelichting verwezen worden naar de decretale basisregels inzake zonevreemde constructies (o.a. in de overdruk GEN en GENO van het VEN en in de overdruk erfgoedlandschap) om alle eventuele misverstanden te vermijden.

De raad merkt ten slotte op dat de VCRO momenteel geen bepaling bevat inzake zonevreemde woningen in openruimtegebied met cultuurhistorische waarde. In de typebepaling voor deze bestemming is het wenselijk om hierover meer duiding te geven.

7. In diverse typevoorschriften voor bedrijventerreinen is specifiek een bepaling opgenomen omtrent de productie van hernieuwbare energie, energierecuperatie of warmtekrachtkoppeling als hoofdfunctie van het bedrijf. Dit is niet steeds consequent toegepast. In de standaardtype-

bepaling van gemengd regionaal bedrijventerrein is enkel sprake van 'productie van energie of energierecuperatie'. Bij het typevoorschrift 'Gebied voor zeehavenondersteunende regionale bedrijvigheid' is dan weer sprake van 'productie van energie of energierecuperatie of warmtekrachtkoppeling'. Bij het typevoorschrift voor 'Gebied voor zeehaven- en watergebonden bedrijven' is geen enkele formulering inzake energieproductie opgenomen. Het is niet duidelijk of het onderscheid in formulering overall een bewuste keuze is geweest. Het al dan niet toelaten van andere vormen van energieproductie dan hernieuwbare (of recuperatie) is uiteraard fundamenteel. Ook in overdrukzone buffer is energieproductie expliciet toegelaten. Het is voor de raad niet duidelijk of dit wel een goede keuze is omdat dit de bufferende werking sterk kan hypothekeren.

8. Daarenboven merkt de raad op dat in diverse typevoorschriften (o.a. gemengd regionaal bedrijventerrein, specifiek regionaal bedrijventerrein met watergebonden karakter) de bepaling is geschrapt dat afvalverwerking (incl. recyclage) is toegelaten als hoofdactiviteit van het bedrijf. In andere typevoorschriften (o.a. gebied voor zeehavenondersteunende regionale bedrijvigheid) is deze schrapping niet doorgevoerd. Ook hier is het niet duidelijk in hoeverre dit een bewuste keuze is.
9. Ten slotte merkt de raad op dat de toelichting bij de gebiedsspecifieke typebepaling voor bosgebied een opsomming geeft van constructies die niet aanzien worden als gebouwen (o.a. plastic tunnels, schuilhokken). In het kader van de bedoelde technische opkuis is deze toevoeging merkwaardig, temeer daar in de overige typevoorschriften zulke technische bepalingen die gevat zijn door de VCRO net worden geschrapt.

II.4. VOORGESTELDE WIJZIGINGEN GAAN VEEL VERDER DAN EEN TECHNISCHE AANPASSING

10. De raad stelt vast dat heel wat van de voorgestelde wijzigingen zeer vergaande gevolgen hebben en niet kunnen beschouwd worden als louter technische aanpassingen. De raad vindt dit niet aanvaardbaar. De raad kan de voorliggende wijzigingen niet ondersteunen. De raad geeft hierna enkele voorbeelden van vergaande consequenties van de voorgestelde wijzigingen. De raad beperkt zich tot enkele voorbeelden als illustratie en benadrukt specifiek dat nog tal van andere voorbeelden kunnen aangehaald worden die wijzen op de onaanvaardbare consequenties van de voorgestelde wijzigingen.
11. Het voorstel voert enkele wijzigingen door aan het gebiedsspecifiek typevoorschrift voor agrarisch gebied.
 - a. De bepaling inzake zonevreemde functiewijzigingen van landbouwbedrijven wordt geschrapt.⁹ Het is voor de raad onvoldoende aangetoond dat met deze schrapping de zonevreemde functiewijzigingen in agrarisch gebied niet onmogelijk worden gemaakt. Dit zou volledig onaanvaardbaar zijn. Een landbouwer die de beroepslandbouwactiviteit niet verder wenst te zetten, moet nog op geldige wijze kunnen blijven wonen op de hoeve en dus in aanmerking kunnen komen voor een functiewijziging van 'landbouw' naar 'wonen'. Dit geldt generiek voor heel wat eigendommen die in het bezit zijn van private personen die geen beroepslandbouwer zijn. Indien een schrapping van deze bepaling in de typevoorschriften zou overwogen worden moet duidelijk aangetoond worden dat dit niet leidt tot enige wijziging aan de huidige situatie.

⁹ De huidige gebiedsspecifieke typebepaling voor agrarisch gebied stelt: 'Het wijzigen van de functie van de bestaande agrarische bebouwing kan toegelaten worden, voor zover de nieuwe functie betrekking heeft op: °wonen, met een maximum van één gezinswoning per gebouwencomplex, ° kantoor- of dienstenfunctie die aan het landbouwbedrijf of wonen complementair is, tot een maximum van 100m³, en waarbij de landbouw- of woonfunctie een grotere oppervlakte beslaat dan de complementaire functie, ...'

- b. In de gewijzigde handleiding wordt voor de standaardbepaling 'agrarisch gebied' het kweken of houden van planten of dieren als recreatieve activiteit - los van een agrarische beroepsactiviteit in hoofd- of nevenberoepen en niet met oog op het produceren voor de markt - beschouwd als hobbylandbouw en aldus niet toegelaten. Hoewel de toelichting geen verordenende waarde heeft, zal deze formulering voor heel wat onduidelijkheid zorgen. Het debat over de problematiek van zonevremde functiewijzigingen en het houden van dieren door niet-beroepslandbouwers in agrarisch gebied wordt op deze manier zeker niet uitgeklaard. De standaardtypebepaling voor agrarisch gebied is bovendien onvoldoende afgestemd met de omzendbrief RO/2002/01. Deze omzendbrief erkent de nood aan beroepslandbouw in hoofdorde, maar veronderstelt daarnaast dat in agrarisch gebied ook andere zaken kunnen toegelaten worden, hetgeen niet tegengesproken wordt door de VCRO.¹⁰
- c. Met de voorgestelde wijziging wordt het typevoorschrift voor 'agrarische bedrijvzone' geschrapt. De raad benadrukt dat dit typevoorschrift recent nog gebruikt werd bij enkele ruimtelijke uitvoeringsplannen (o.a. RUP afbakening regionaal stedelijk gebied Oostende). Dit typevoorschrift is onder meer gericht op de gewenste concentratie van glastuinbouw. De raad kan de voorgestelde schrapping niet ondersteunen en merkt bovendien op dat deze schrapping onvoldoende afgestemd is met de omzendbrief RO/2006/01 'afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van installaties voor mestbehandeling en vergisting'. In deze omzendbrief wordt de mogelijkheid voorzien tot afbakening van agrarische bedrijvzones onder meer voor de inplanting van installaties voor mestbehandeling en vergisting.
- d. De huidige toelichting bij de typebepaling 'bouwvrij agrarisch gebied' voorziet in een aantal handelingen zoals bebossing, natuurbeheer, landschapszorg en recreatief medegebruik. Deze handelingen worden in het nieuwe voorstel volledig geschrapt. De raad kan dit niet ondersteunen.
12. Het voorstel voert enkele wijzigingen door aan het gebiedsspecifiek typevoorschrift voor natuurgebied en voor handelingen in functie van natuur en landschap in andere bestemmings-categorieën.
- a. In het typevoorschrift voor natuurgebied wordt de mogelijkheid geschrapt voor tal van kleine nevensgeschikte ingrepen (zoals aanleg wandelwegen, knuppelpaden, kijkhutten). Op basis van de VCRO en uitvoeringsbesluiten zijn deze handelingen niet vergunningsplichtig als ze gevat zijn in een goedgekeurd beheerplan. Doch, bij gebrek aan dergelijk beheerplan, en ingevolge voorgestelde wijziging, kan het niet de bedoeling zijn dat deze handelingen voortaan onder de afwijkingsregeling komen te vallen zoals gevat door artikelen 4.4.4 en 4.4.5 van de VCRO betreffende respectievelijk het sociaal-cultureel of recreatief medegebruik, en het medegebruik inzake natuurschoon; terwijl in de typevoorschriften deze handelingen momenteel een wezenlijk onderdeel uitmaken van de hoofdbestemming. Ook procedureel betekent voorgestelde wijziging een grote achteruitgang (nl. openbaar onderzoek nodig indien het om een afwijking gaat). Dit betekent bovendien een verhoging van de planlast en een vertraging van de procedure. Deze aanpassing gaat dus verder dan een technische aanpassing en is voor de raad niet aanvaardbaar.
- b. In diverse typevoorschriften (o.a. agrarisch gebied, natuurverwevingsgebied in overdruk op recreatie) wordt de mogelijkheid geschrapt voor handelingen in functie van de instandhouding, de ontwikkeling en het herstel van de natuur, het natuurlijk milieu en de

¹⁰ Omzendbrief RO/2002/01. Richtlijnen voor de beoordeling van aanvragen om een stedenbouwkundige vergunning voor het bouwen of oprichten van stallingen voor weidedieren, geen betrekking hebbend op effectieve beroepslandbouwbedrijven.

landschapswaarden. Ook hier kan het niet de bedoeling zijn deze handelingen voortaan te beschouwen als afwijkingsmogelijkheid zoals voorzien door artikel 4.4.5 van de VCRO. De raad kan deze aanpassing van de typevoorschriften niet ondersteunen. Dergelijke handelingen kunnen niet uitgesloten worden op grond van een typevoorschrift. Het kan niet de bedoeling zijn om, ongeacht de bestemming, natuur, een natuurlijk milieu of landschapswaarden, als zonevreemd te beschouwen (bv. natuur in de stad, natuur in recreatief of agrarisch gebied). Deze ingrepen moeten uiteraard volledig gedekt worden door andere wetgeving, wil men de ingrepen schrappen uit het typevoorschrift.¹¹

- c. Het typevoorschrift voor natuurgebied wordt afgesloten met volgende nieuwe gebieds-specifieke typebepaling: *'Tot de bestemming gerealiseerd is, zijn per perceel alle handelingen toegelaten die nodig of nuttig zijn voor de landbouwbedrijfsvoering van landbouwbedrijven, met uitsluiting van de oprichting van gebouwen*'. De toelichting bij deze bepaling stelt: *'De overgangsbepaling geldt voor bestaand landbouwgebruik: bijgevolg is de ontginning van terreinen met het oog op het in landbouwgebruik nemen van deze gronden niet toegelaten*'. De raad wijst op de onduidelijkheid die met bovenstaande bepalingen wordt gecreëerd.
13. In het typevoorschrift voor specifiek regionaal bedrijventerrein voor kleinhandel is een gebiedsspecifieke typebepaling toegevoegd waardoor het gebied ook bestemd is voor kleinschalige winkels. Dit betekent een verruiming van de typevoorschriften; die veel verder gaat dan louter een technische aanpassing.
14. Het typevoorschrift 'gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde' voorziet dat dit gebied ook bestemd is voor erfgoedzorg. Met de voorgestelde wijziging wordt dit geschrapt uit de typevoorschriften. De raad kan dit niet ondersteunen. Bovendien merkt de raad op dat dit typevoorschrift een ruime waaier aan functiewijzigingen toelaat; die verder gaat dan wat decretaal voorzien is in de VCRO. Dit is merkwaardig voor een gebied met cultuurhistorische waarde waar juist zorgvuldig moet omgesprongen worden met functiewijzigingen. De voorwaarde dat dit enkel toelaatbaar zou mogen zijn als dit kadert in het behoud en de ondersteuning van de erfgoedwaarde zou op zijn minst opgenomen moeten worden in het verordenende gedeelte.
- In het typevoorschrift 'erfgoedlandschap' is opgenomen: *'Bij afwezigheid van een alternatief kan voor zo'n handeling toch een vergunning worden afgeleverd om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard.'* De raad merkt op dat een dergelijke bepaling niet thuis hoort in een typevoorschrift maar - indien dit al gewenst zou zijn - decretaal moet verankerd worden.
15. Met de voorgestelde wijzigingen wordt in de standaardtypebepaling voor parkgebied gesteld dat het gebied bestemd is voor de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van één of meer publiek toegankelijke parken. De sociale functie mag er niet geschaad worden. De raad wijst op de belangrijke gevolgen van deze aanpassingen die alvast niet afgestemd is met de bestaande private parkgebieden. Niet alle parkgebieden kunnen als openbare en opengestelde parken worden beschouwd.
16. Als laatste voorbeeld merkt de raad op dat in verschillende typevoorschriften (o.a. agrarisch gebied) opgenomen is: *'Als een gemeente voor een deel of voor delen van dit gebied een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan opmaakt met voorschriften voor een of meer bedrijven waarvan de functie geen verband houdt met de algemene bestemming van het gebied, krijgen de*

¹¹ VCRO: art. 4.4.5. In alle bestemmingsgebieden kunnen, naast de handelingen die gericht zijn op de verwezenlijking van de bestemming, ook handelingen worden vergund die gericht zijn op de instandhouding, de ontwikkeling en het herstel van de natuur en het natuurlijk milieu en van landschapswaarden, voor zover ze door hun beperkte impact de verwezenlijking van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen.

voorschriften van dat gemeentelijk plan na de goedkeuring ervan voorrang op de voorschriften, opgenomen in dit plan.’ Deze bepaling is zeer onduidelijk. Het is niet duidelijk of deze nieuwe voorschriften van het gemeentelijk RUP in dit geval nog een verfijning moeten zijn, of dat er een andere invulling kan gebeuren. Volgens de VCRO moet er een verfijning gebeuren, volgens de toelichting in de handleiding betreft het geen verfijning, maar een afwijking waarvoor delegatie kan gevraagd worden. Het is bovendien onduidelijk wat er gebeurt indien er geen delegatie verkregen is; gaat het gemeentelijk RUP dan ook voor op het gewestelijk RUP. Het is onduidelijk in hoeverre er juridisch kan afgeweken worden van de voorschriften van het gewestelijk RUP. Ook deze wijziging kan de raad niet ondersteunen.

III. BESLUIT VAN DE VLAAMSE REGERING OVER CONCORDANTIES

17. Artikel 4.4.9 van de VCRO voorziet in de mogelijkheid om af te wijken van bestemmingsvoorschriften van plannen van aanleg indien het aangevraagde kan worden vergund op basis van de voor de vergelijkbare (sub)categorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaardtypebepalingen (zoals opgenomen in de bijlage inzake typevoorschriften).¹²

Onder artikel 7.4.13 van de VCRO is een tabel opgenomen met de concordantie van bepaalde bestemmingsvoorschriften van de plannen van aanleg naar de gehanteerde categorieën of subcategorieën van gebiedsaanduiding. Bovendien geeft dit artikel een decretale kapstok om bijzondere bestemmingen van de plannen van aanleg te concorderen naar (sub)categorieën van gebiedsaanduiding. Voor het laatste geval wordt voorzien in een duidelijk decretaal criterium namelijk over de concordantie wordt beslist op grond van een onderzoek naar de overeenstemming tussen de bijzondere bestemming en de typevoorschriften.¹³

Voor de omzetting van de bijzondere bestemmingsvoorschriften werd een apart besluit gepubliceerd namelijk het besluit van de Vlaamse Regering van 29 mei 2009 tot bepaling van de concordantie van bijzondere bestemmingsvoorschriften van de plannen van aanleg naar de categorieën of subcategorieën van gebiedsaanduiding.

18. Het advies van SARO wordt gevraagd over een nieuw voorstel van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van artikel 4.4.9 van de VCRO. Het voorstel geeft aan hoe de bestemmingsvoorschriften van de gewestplannen (vermeld in het koninklijk besluit van 28 december 1972) en de aanvullende voorschriften van gewestplannen worden geconcordeerd met een categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding, vermeld in het typevoorschriftenbesluit. Voor een aantal gewestplanvoorschriften wordt in het ontwerpbesluit ook vermeld dat

¹² Art. 4.4.9. ‘§1. Het vergunningverlenende bestuursorgaan mag bij het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning of een verkavelingsvergunning in een gebied dat sorteert onder de voorschriften van een gewestplan, afwijken van de bestemmingsvoorschriften, indien het aangevraagde kan worden vergund op grond van de voor de vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaardtypebepalingen, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen, zoals de tekst ervan is vastgesteld bij het besluit van 11 april 2008. Het eerste lid laat geen afwijkingen toe op de voorschriften van het gewestplan die betrekking hebben op de inrichting en het beheer van het gebied.

§2. Voor de toepassing van §1, eerste lid, geldt dat een bestemmingsvoorschrift van een gewestplan alleszins vergelijkbaar is met een categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding, indien deze concordantie vermeld wordt in de tabel, opgenomen in artikel 7.4.13, eerste lid, of in de concordantielijst, bepaald krachtens voornoemd artikel 7.4.13, tweede lid. De Vlaamse Regering kan die concordanties verfijnen en bepalen voor welke bestemmingsvoorschriften van de gewestplannen geen vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bestaat.’

¹³ Ontwerp van decreet tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingbeleid. Vlaams Parlement. stuk 2011 (2008-2009) - Nr. 1

er geen concordantie bestaat met de typevoorschriften (o.a. voor woonuitbreidingsgebieden, woonparken, gebied voor ambachtelijke bedrijven en kleine en middelgrote ondernemingen).

19. Door artikel 4.4.9 van de VCRO (en dus door de clichering) kan via de typevoorschriften ingegrepen worden op de bestemmingsvoorschriften van gewestplannen. Met de clichering bijvoorbeeld werd het aanbrengen van windturbines en windturbineparken mogelijk binnen agrarisch gebied. Het is duidelijk dat aldus zeer omzichtig moet omgesprongen worden met voorgestelde wijzigingen.

In het voorstel wordt bijvoorbeeld gesteld dat voor landschappelijke waardevolle gebieden als overdruk geen concordantie bestaat. Voor de in de grondkleur aangewezen bestemming – kan volgens het voorstel – wel een concordantie gelden. Landschappelijk waardevol agrarisch gebied wordt zonder meer gelijk gesteld met agrarisch gebied. Dit betekent inhoudelijk een zeer ingrijpende wijziging die volledig voorbijgaat aan het landschappelijk waardevol karakter van het gebied. Dergelijke wijziging is niet aanvaardbaar voor de raad.

20. In de nota aan de Vlaamse Regering bij het besluit over de vervanging van de bijlage bij het typevoorschriftenbesluit wordt een werkwijze voorgesteld voor de latere aanpassing van typebepalingen. Er wordt voorgesteld dat de Vlaamse Regering, telkens zij een concreet RUP vaststelt waarin bestemmingsvoorschriften worden opgenomen die zouden neerkomen op een aanvulling of aanpassing van de typevoorschriften, ook expliciet beslist tot wijziging of aanvulling van het besluit typevoorschriften. Indien nodig moet – volgens de nota aan de Vlaamse Regering – gelijktijdig ook telkens het voorliggende besluit betreffende de concordanties worden aangepast.

De raad kan deze werkwijze niet bijtreden. Via dit voorstel wordt de noodzakelijke en gewenste flexibiliteit voor de opmaak van RUP's sterk bemoeilijkt. Bovendien wordt door de relatie met de clichering de situatie zeer complex.

21. De raad stelt vast dat met voorliggend besluit inzake concordantie de situatie nog meer complex wordt gemaakt (o.a. zie voorgaande paragraaf 19; men zal ook moeten werken met twee lijsten). De raad vraagt dat duidelijk in beeld wordt gebracht welke knelpunten men effectief wenst op te lossen via clichering. In functie van deze knelpunten kunnen vervolgens oplossingen worden onderzocht. Diverse scenario's kunnen hierbij aan bod komen waarbij de raad als vertrekpunt pleit voor een schrapping van artikel 4.4.9 uit de VCRO. De raad benadrukt immers dat de techniek van de clichering niet mag gebruikt worden voor het oplossen van een aantal ruimtelijke problemen (cf. voorbeeld windmolens). Een oplossing moet uitgewerkt worden via ruimtelijke planning en de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen (op de drie niveaus).

Samenhangend aan deze aanbeveling pleit de raad er vervolgens voor om de lijst inzake typevoorschriften los te koppelen van het besluit en op te vatten als een leidraad, een volwaardige handleiding voor het gebruik van typevoorschriften. Deze leidraad moet het kader bieden voor de opmaak van gewestelijke (en provinciale en gemeentelijke) ruimtelijke uitvoeringsplannen. In functie van de specificiteit van het plangebied kunnen de typevoorschriften - mits de nodige motivering - vervolgens aangevuld of verwijnd worden.

IV. CONCLUSIE

22. De raad kan de voorliggende wijzigingen aan de typevoorschriften niet ondersteunen: de wijzigingen zijn onvoldoende onderbouwd; de technische opkuis is niet consequent doorgevoerd en de voorgestelde wijzigingen gaan vaak veel verder dan een louter technische aanpassing.

De raad benadrukt bovendien dat met voorliggende wijzigingen van de typevoorschriften wordt vooruitgelopen op het noodzakelijk debat over het toekomstig ruimtelijk instrumentarium. De

raad vraag dat eerst duidelijkheid wordt gecreëerd over het toekomstig ruimtelijk instrumentarium. Daarna kan - binnen deze nieuwe context - een aanpassing van de bestaande typevoorschriften verder voorbereid en uitgewerkt worden. De raad pleit er verder voor om de lijst inzake typevoorschriften los te koppelen van het huidige besluit en op te vatten als een volwaardige handleiding voor het gebruik van typevoorschriften.

Ook het voorliggend voorstel voor het besluit over concordanties kan de raad niet ondersteunen. De raad pleit voor schrapping van artikel 4.9.9 uit de VCRO. De techniek van de clichering kan niet gebruikt worden voor het oplossen van ruimtelijke problemen. Een oplossing ligt veeleer in de ruimtelijke planning en de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen op de drie niveaus.